

Ett

Början av boken

Vårsolen hade vaknat ur sitt vinteride. Den var ungdomligt glad och skojade med skuggorna på ett fönsterbräde; väckte dem från sin Stockholmska förortsslummer. Ljusets sprudlande livslust tog skuggorna med storm. De tycktes vara osäkra på hur de skulle bemöta denna plötsliga entusiasm, som så starkt emotsade deras invanda miljö. Ljuset försökte övermanna dem, men de klarade sig genom att gömma sig bakom tre krukväxter: Vid ena kanten stod en kaktus utan grenar, vilken endast bestod av en lång och smal pinne som pekade vasst mot det vitkalkade taket. Vid andra kanten stod en porslinsblomma. Det var en grönbladig växt som klängde sig fast i en illa inslagen tiotumsspik, som inte alls passade för förortens betongväggar, men den brydde sig föga om det, och hade oblygt expanderat sin tillvaro kring denna utpost. Den begåvades för tillfället av inte mindre än två antydningar till knoppar, som beundrande tittade på brädets tredje invånare: en Begonia som log gulglatt emot de två andra, trots att bara varannan blomma fortfarande var förmögen att bry sig om något annat än sin egen hungernöd.

Dessa tre krukväxter, som under lång tid tjänat som gränsposteringar till lägenheten, gjorde sitt bästa för att mota bort det spjuveraktiga ljuset. Men deras svaghet kunde inte stå emot strålarnas ungdomliga virilitet. Flera av dem trängde igenom och brottade ner skuggorna.

Det ljus som lyckades annektera rummet avslöjade en tjockteveapparat; något det inte sett i Stockholm på länge. Den stod på en bänk som på alla sidor var omgiven av bokhyllor. Böckerna var mestadels breda, bastanta volymer, som byggt sina muskler genom decennier av träning, och bland dem märktes så skilda personligheter som 'Dr Eulers Fabolous Formula' av Paul j. Nahin och 'Förälskelse och kärlek' av Fransesco Alberoni.

Bordet framför tjockteven var överfullt av böcker. Många av dem var uppslagna och hade tilldelats post-it-lappar nedkladdade med noteringar, vilka de tycktes acceptera utan protester. Inkilad mellan bokstaplarna stod en tallrik. Den var röd av intorkade rester som kunde förmodas vara tomatsoppa, och bredvid stod ett halvdrucket glas med pärondryck.

Solstrålarna fortsatte sin härjning och hittade en tvåsitssoffa med randigt tyg. De belyste den ena sittdynan med ett skamligt avslöjande om att där inte dammats på länge, men dynan bredvid var däremot inte synlig, för där satt en man. Solstrålarna började leka med dammpartiklarna runt honom, reta dem, räcka ut sina ljuspartikeltungor åt dem för att få dem att vakna. Men utan framgång. Då tröttnade besökarna och letade istället envist upp mannens ansikte.

Det fick denne man att rycka till.

Civilingenjör Anders Barkfelt reagerade på skämtljusets närvaro. Han gäspade och insåg att han slumrat till efter sin måltid framför teven. Gäspningen bara fortsatte och nu talade den argt om för honom att han led av syrebrist. Meddelade att den hade infunnit sig när Anders kom hem från jobbet, sedan stannat kvar när han åt, när han drömde, och nu, när han återigen vaknat.

Han andades tungt. Undrade varför hans smala kroppshydda flåsade som en blåsbälg trots att den vilat hela dagen. Sedan reflekterade han och korrigerade sig: kroppen hade inte vilat, nej, den hade rört sig med konstant hastighet, vilket i och för sig ändå resulterade i att arbetet var lika med noll. Så som Newtons rörelselagar statuerade.

Trots nollarbetet kände han syrebrist.

Han bemötte solstrålarna som pepprade hans ansikte. Funderade på varför inget hände i tillvaron? Det han betraktade var ljus som rörde sig med hastigheten 300.000 kilometer per sekund. Borde inte det vara hetsigt nog för att chockera hans ögon? Men så var inte fallet. Istället stod allting stilla.

Han såg på sina krukväxter. Undrade hur de hade det? Kände de också av denna plåga?

Ja, de såg faktiskt lite trötta ut.

”Hörnini-ni”, sa han till dem. ”Vad är det med er?”

Han tänkte på fotosyntesen. Växterna skulle ge honom syre, bara han gav dem koldioxid. Eftersom alla i rummet var trötta måste någon av dem ha presterat undermåligt. Hade hans krukväxter pensionerat sin syreproduktion, eller var det han själv som tappat sin ungdomliga koldioxidspänst? Han vacklade i analysen.

Han grep sina tjocka runda glasögon och förde noggrant in skalmarna bakom öronen. En inte alltför svår procedur eftersom hans hår var så kortklippt att öronen låg fria. Han kände med handen på hakan efter det skägg som inte fanns men som ändå var skönt att klia sig i medan han funderade.

Plötsligt hörde han en röst:

”Vi behöver lite vård!”

Hade han hört rätt? Det skulle vara så skönt att åter få smaka deras röst. Det var länge sedan sist.

”Ja, ni ser trötta ut”, sa han och tog tag i soffans ena armstöd och reste sig medan han puffade ut ett moln av koldioxidmolekyler. De blandade sig med det yrande dammet medan han gick till den lilla kokvrån och tog fram ett vattenglas. Fyllde det ur kranen och gick tillbaka till fönstret, där han stoppade handen i den gula blommans jord. Det var så han kallade Begonian, eftersom han alltid glömde dess namn.

Men jorden var redan fuktig.

”Vem av er bad om vård?” undrade han förbryllat medan han kände med fingret i de andra krukor, som var lika mätta de. Men deras blad sade honom motsatsen:

”Vi är trötta.”

”Ni får alltså inte tillräckligt med koldioxid”, sade Anders snabbt.

Han satte handen till örat för att noga avlyssna deras svar, men det kom inget. Han blev förbryllad, men fann sig snart.

Han fick lösa problemet på egen hand. Han tänkte i flera led och utgick från sin egen syrebrist. Denna kunde då antagas förorsakad av att växterna inte producerade dessa molekyler, vilket i sin tur kunde bero på att han själv avgav för lite syre att göda dem med? Ur denna tanke föddes idén att tillföra mer koldioxid från yttervärlden, för därute andades tusen och åter tusen människor. Då detta faktum hade rotat sig, gick han fram till sitt fönster och öppnade det. Hoppades innerligt att ohälsan skulle botas.

Men växterna reagerade inte. Antalet koldioxidmolekyler som äntrade lägenheten var försumbart, vilket också bekräftades av att hans andning fortfarande var lika tung. Växterna lutade sig besviket ut mot världen utanför, utan att kunna ta in dess koldioxidkrafter.

Anders lät sin kropp falla tillbaka i soffan så att dammet rök omkring honom.

Medan dammpartiklarna lade sig till vila vaknade idén att själv skapa syre. Det kunde till exempel ske genom att slå sönder två vattenmolekyler. Från dessa kunde han ta till vara syreatomerna och sätta ihop dem till syrgas. De fyra väteatomerna kunde han slänga i papperskorgen. Visserligen var den närmast överfull, men några atomer till skulle det säkert gå att pressa ner.

Han tänkte djupare på problemet, men fann svårigheter att realisera det. Dels var processen komplicerad, och arbetet att genomföra alltihop skulle få honom att konsumera ännu mer syrgas. Det stod klart att förbrukningen skulle överstiga produktionen. Bli en olönsam affär.

Han reste sig så att dammpartiklarna åter aktiverades. Tänkte att om syret inte kommer till den trängande så fick denne istället söka upp detta grundämne? Var inte det ett gammalt talesätt? tänkte han medan han hängde på sig jackan samtidigt som ögonen vilade på bokhyllan. När han drog i dragkedjan föll blicken på hans goda bok 'Förälskelse och Kärlek'.

Han stannade upp. Just det! Det gamla visdomsordet åsyftade nog inte syre, utan kärlek. Det var kärleken som inte automatiskt skulle uppsöka ens borg. Man måste söka upp den.

Med en uppgiven suck slog han igen lägenhetsdörren och gav sig ut på promenad.

Han gick ner i tunnelbanan och åkte till Slussen, där han gick upp vid Södermalmstorg. Inte för att han hade en aning om var syrgas kunde tänkas finnas, men denna plats var väl lika bra som någon annan?